

Asia: VN/34275/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 2024:71 antamisen jälkeen oikeustila valtioneuvoston palkkioasetuksen mukaisista palkkioiden määristä on ollut epäselvä. Hanketta Valtioneuvoston asetuksen oikeusavun palkkioperusteista 6 §:n muuttamisen osalta voidaan näin ollen pitää perusteltuna ja tarpeellisenä.

Laadukkaiden ja saatavuudeltaan kattavien oikeudellisten asiantuntijapalveluiden tarjoamiseksi Suomessa ehdotettu 120 € tuntipalkkio ei ole kuitenkaan riittävä ja on selvässä ristiriidassa korkeimman oikeuden ratkaisun perustelujen kanssa. Mikäli lähtökohdaksi otetaan se, että asetuksen mukainen korvaus kattaa myös toimiston yleiskulut, on nyt esitetty ehdotus liian alhainen euromäärältään.

Yleiskuluja ovat toimistohenkilökunnan palkat, toimiston vuokra- ja hoitokulut, vakuutusmaksut, vartiointipalvelumaksut ja kulut toimiston koneista sekä muut kiinteät kuluerät. Yleiskuluja ovat lisäksi tavanomaiset posti-, puhelin- ja kopiointikulut. Yleisen kustannusten tason nousun yhteydessä ovat asianajotoimistojen yleiskulut nousseet merkittävästi. Tämän hetkinen tai ehdotettukaan oikeusavun palkkioperusteen määrä ei ole riittävä ottaen huomioon yleisten kustannusten kasvaminen.

Vuosien 2012-2024 aikana yleiskulut ovat nousseet seuraavasti:

- Asianajotoimiston yleiskuluihin liittyen toimistohenkilökunnan palkat ovat nousseet vuodesta 2012 alkaen vuoteen 2024 ainakin 20 %.

- Toimistokiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksi on noussut yli 30 %:ia nostaen samalla toimistotilojen vuokria.
- Liiketilojen vuokrien tuottajahintaindeksi on noussut noin 20 %.
- Postipalvelujen tuottajahintaindeksi on noussut lähes 70 %.
- Siivouspalvelut ovat nousseet noin 20 %.
- Turvallisuus- ja vartiointipalvelujen tuottajahintaindeksi on noussut noin 20 %.
- Asianajajille kuuluvat pakolliset koulutuspalvelut ovat tuottajahintaindeksillä arvioiden nousseet lähes 20 %.

Tilastokeskuksen mukaan asianajajien vuoden 2013 säännöllisen työn keskipalkkausiansio on ollut 6.243 euroa ja asianajosihteereillä 2.978 euroa. Vuonna 2022 asianajajien säännöllisen työn keskipalkkausiansio on ollut 6.634 euroa ja asianajosihteereillä vastaavasti 3.572 euroa. Tilastokeskuksen tilaston mukaan asianajajan keskipalkkausiansio on näyttää nousseen 6,26 %, kun taas asianajosihteerien palkat 20 %.

Todettakoon, että säännöllisen työajan ansion keskiarvo käräjätuomareilla on ollut 5.750 euroa vuonna 2013 ja vastaavasti vuonna 2023 keskiarvo on ollut 6.467 euroa kuukaudessa. Nousua on ollut 12,46 %.

Julkisen oikeusavustajan säännöllisen työajan ansion keskiarvo on ollut vuonna 2023 kuukaudessa 5.194 euroa ja vuonna 2013 keskiarvo on ollut 4.672 euroa, joten nousua on ollut 11,17 %:ia.

Viitaten muihin annettuihin lausumiin asiasta, on nyt ehdotettua tuntipalkkiota pidettävä liian alhaisena. Asianajotoiminnassa maakunnissa, pääkaupunkiseudusta puhumattakaan, ei mainitulla palkkiomäärällä ole mahdollista palkata juristeja tekemään työtä 120 €/h tuntipalkkiolla, mikäli korkeasti koulutetulle on tarkoitus maksaa myös tekemästään työstä palkkaa. Samalla on huomioitava, että käsitykseni mukaan oikeusaputoimistoissa yhden tunnin asianajollisten palkkioiden tuottaminen kustantaa noin 200 €. Myöskään yksityisen yrityksen, kuten oman asianajotoimiston, kannalta nyt esitetty palkkiotaso ei ole riittävä palveluiden tuottamiselle.

Edellä mainittu huomioiden on nyt esitetty asetuksen muutos edelleen ristiriidassa korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 2024:71 kanssa siltä osin, ettei asetuksen mukainen palkkio ole oikeusapulain mukainen kohtuullinen korvaus. Korotus palkkiosta 110 €/h esityksen mukaiseen 120 €/h korottaisi palkkiota ainoastaan noin 9 %, mikä ei riittäisi kattamaan edes nousseiden yleiskulujen määrää. Kohtuullinen palkkiotaso on perustelut korkeimman oikeuden ratkaisussa ja tämän kanssa ristiriidassa oleva asetus johtaisi taas edelleen epäselvän oikeustilan jatkumiseen.

Lisäksi palkkio tulisi sitoa jatkossa indeksiin.

Kunniottaen

Jukka S. Ahonen

Asianajaja, varatuomari, Kuopio

Ahonen Jukka
Asianajotoimisto Ahonen Oy